

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. II. An, & qualiter consuetudo abroget legem præexistentem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

ex n. 1736. & quando in c. *super eo, cit.* Archi-Episcopus remittitur ad sequendam consuetudinem vicinarum civitatum in visitandis locis, quæ noviter Ecclesiæ suæ accesserunt, factum erat, ut consuetudinem propriæ Ecclesiæ, quæ ignorabatur, investigaret inspectis aliis civitatibus, & disquireret, an non sit consuetudo communis totius diocesis?

§. II.

An, & qualiter consuetudo abroget legem præexistentem?

1739. **Q**uæstio i. est, an consuetudo possit abrogare legem præexistentem, & præceptivam actus sub obligatione ponendi actum, v. g. audiendi missam in Parochia, dicendi horas etiam extra chorum certo tempore; abstinendi à lacticiis in jejuniis Ecclesiasticis, &c. Resp. affirmativè. Nam de jure canonico in c. *fin. h. t.* de quo superius, num. 1684. indefinitè tribuitur consuetudini; quæ est rationabilis, & legitimè præscripta, vis prævalendi adversus jus positivum, nempe humanum; quod etiam procedit de jure civili ex num. 1683. præsertim, cum evenire etiam sæpe possit, quod utilis sit bono communi, auferri talem obligationem; cum rectæ rationi, & gubernationi valde consonum sit, ut Princeps populo tam frequenter contravenienti tali legi, cujus oppositum hinc, & nunc conducibilius, aut æquè conveniens est, coniveat, & consensum legalem pro consuetudine contra legem tribuat.

1740. Altera quæstio est, an consuetudo rationabilis, & legitimè præscripta, prævalere possit adversus legem *merè pœnalem*, ubi scilicet actus immediatè præscriptus non est sub obligatione, sed tantum tolerantia pœnæ, si non ponatur actus? adeoque facere, ne quidem amplius maneat obligatio ad pœnam? Responsio est affirmativa; nec enim est major obligatio legis ad pœnam, quam ad actum, ubi etiam hinc directè præcipitur; sed obligatio ad actum, ubi is directè præcipitur, abrogari potest per consuetudinem rationabilem, & legitimè præscriptam ex num. *preced.* ergo etiam obligatio ad pœnam tantum.

1741. Tertia quæstio est de lege *pœnali mixta*, ubi non tantum pœna, sed etiam ipse actus est sub obligatione, an per consuetudinem rationabilem, & legitimè præscriptam abrogari possit. 1. obligatio ad pœnam, manente obligatione ad actum? 2. an obligatio ad actum, manente obligatione ad pœnam? quoad 1. negativa suadet ex eo, quia si manet obligatio legis ad actum, omissione actus, lege debiti, committitur culpa, quæ est obnoxia pœnæ; ergo non potest abrogari obligatio ad pœnam manente obligatione ad actum; cujus ommissio inducit culpam.

1742. Sed distinctione quæstio, & ratio negantium dissolvitur. Quamvis enim culpa trahat reatum pœnæ, vel legalis, vel arbitrariæ; quia tamen reatus pœnæ tam legalis, quam arbitrariæ ex se non determinat qualitatem, nec quantitatem pœnæ; imò nulla statui poterat, certum videretur, obligationem legis ad actum stare posse sine obligatione ad pœnam aliquam determinatam; ergo hæc duæ obligationes non sunt ex natura rei inseparabiliter connexæ; ergo poterit dari consuetudo, quæ abroget obligationem pœnæ determinatam; manente obligatione actus, & vicissim etiam, quæ abroget obligationem ad actum, manente obligatione ad pœnam; modò hæc talis sit, quæ non supponat culpam Theologicam, seu peccatum, ex quo patet etiam ad 2. & rationem in contrarium; solum enim probat, eum, qui violat legem, quæ obligat naturaliter ad actum; manere obnoxium pœnæ, non determinatæ; sed si quam Judex imponendam arbitratus fuerit.

1743. Quarta quæstio est, an consuetudo abrogare valeat legem irritantem? Resp. affirmativè, si consuetudo rationabilis sit, & legitimè præscripta; sic Suarez l. 7. *de legibus, c. 19. nu. 14.* Sanchez *de matrim. l. 7. D. 4. à nu. 11.* & alii. Nam talis consuetudo pro lege suscipitur; ergo cum lex irritans abrogari possit per aliam legem, ut manifestum est in pluribus exemplis, ubi per Tridentinum complura impedimenta matrimonii (saltem quoad extensionem) olim irritantia, nunc sublata sunt; idem fieri poterit per consuetudinem rationabilem, ac legitimè præscriptam. Quid verò consuetudo possit quoad

ad vim abrogandi impedimenta matrimo-
nii, constabit ex lib. 4. à n. 1892.

§. III.

*An consuetudine abrogari possit lex pro-
hibens consuetudinem contra-
riam?*

1744. Quidam affirmant, quando lex con-
trariam consuetudinem præcisè pro-
hibet, non autem reprobatur; secus, si et-
iam reprobatur, de quo V. dicta n. 1645.
ita Suarez cit. c. 7. à n. 9. & c. 19. n. 18.
& alij. Cæterum l. 4. decret. à n. 1248.
amplexi sumus sententiam tenentem, per
consuetudinem non posse abrogari legem,
quæ contrariam consuetudinem reprobatur,
tanquam corruptelam, *quamdiu talis ma-
net*; quia tunc non potest esse rationabi-
lis, sine quo consuetudo non habet vim
abrogandi legem ex n. 1688. Dixi:
quamdiu talis manet; quia si mutarentur
circumstantiæ, ut nunc Reipublicæ con-
ducibilius, vel saltem æquè conducibile
foret oppositum dictæ legi, sicut non raro
contingit, lex illam abrogans merito con-
stitui posset, cum res humanæ raro diu
maneant in eodem statu; consequenter
sic tunc etiam consuetudine legitimè præ-
scripta abrogari valeret, ut pluribus ex-
posuimus cit. l. 4. d. n. 1256. & seq.

1745. Quæstio autem est, an inter legem,
quæ prohibet consuetudinem contrariam,
ac eam, quæ illam reprobatur, facienda sit
aliqua distinctio? affirmandum videtur
solum in casu, quo consuetudo reprobatur,
ut dissona rectæ rationi, seu ut irra-
tionabilis, vel contraria legi divinæ, vel
naturali. Et in hoc sensu verum est, nul-
lam consuetudinem prævalere posse ad-
versus legem, eam sic reprobantem; nisi
quoad pœnam nitentibus in contrarium
lege statutam juxta n. 1742. Quia tamen
plures consuetudines prohibentur solum
ex eo, quod Reipublicæ, vel Ecclesiæ mi-
nùs conveniant, inter legem hoc titulo
eam prohibentem, & reprobantem, non vi-
detur opus distinctione; sic enim impor-
tant idem.

1746. Præter hæc not. quando lex reprobatur,
vel prohibet consuetudinem contrariam
cum clausula: *non obstante contraria con-
suetudine*, probabilius intelligi non tan-
tum de præterita, sed etiam futura, ut

monuimus in præmissis; nam talis dispo-
sitiō directè intendit favere legi constitutæ,
consequenter latam interpretationem re-
cipit contra correctionem, vel abrogatio-
nem, quæ odiosa est. Et Doctores com-
muniter de utraque intelligunt textum c.
Ad nostram, 3. de consuetud. & c. *cum
inter*, eod. eo ipso enim, quod prohibea-
tur, in ejus usu aliquid reperitur minus
conveniens disciplinæ Ecclesiasticæ, con-
sequenter rectæ rationi, prout considerat
commune bonum. Nec obstat, quod
sola consuetudo; cum adhuc imperfecta
est, contrarietur legi; hoc ipso enim,
quod Legislatores velit legem suam firmam,
consuetudinem etiam imperfectam prohi-
bet; ut ejus perfectio impediatur.

§. IV.

*An consuetudo possit inducere vim legis
irritantis?*

1747. Responso est affirmativa; quia certum
videtur, quod communitas possit, ex
sine inducendi obligationem, in certis ca-
sibus observandi formam aliquam (sine
quâ non valeat actus) continuare etiam
per longum tempus aliquos actus, qui,
ubi decennium continuationis comple-
tum fuerit, obtineant consensum legalem
Principis; sed hoc posito: talis consuetudo
obtinere vim legis irritantis; ergo. Major
est ex c. *fin. h. t.* de quo n. 1684. & jure
civilis, n. 1683. ubi nulla additur limita-
tio. Et hujus ulterior ratio est ex jure sic
disponente. Quia consuetudine quis fieri
potest inhabilis ad beneficium, c. *cum
olim*, de Cleric. conjugat. ubi filius Sacer-
dotis Græci ex uxore genitus, inter Lati-
nos licet promovetur, *si regionis consue-
tudo non obstat*. Deinde licet filij duo-
rum compatrum, per quorum neutrum
deventum est ad compaternitatem, licet
invicem contrahant matrimonium; se-
cus tamen est, *si subest consuetudo impedi-
ens, vel dirimens talia matrimonia*, ut
dicitur in c. *Super eod.*, 3. de cognat. spirit.
idem colligi potest ex c. *Cumana*, 50. de
elect. & c. *Cum Ecclesia*, 3. de caus. posses-
s. ubi habetur, per contrariam consuetudi-
nem fieri posse, ut jus eligendi ad Ecclesias
Cathedrales, quod regulariter ad Clericos
earundem pertinet, quoad hoc minui pos-
sit, ut nimirum etiam alij interveniant.

A a a 3

§. V.